

Szerkesztőség
Via S. Andrea Troyer ház.

Amministrazione
Tipografia P. BATTARA

Előfizetési ár — Associazione:
Egy évre . . . . . Per 1 anno 6.— fr
Félévre . . . . . 6 mesi 3.—
Negyedévre . . . . . 3 „ 1.50
2 hóra . . . . . 2 „ 1.—
Külföldre 1 évre. Per l'estero 8.—

FIUME

Kereskedelmi-, tengerészeti- és társadalmi lap.

Giornale commerciale, marittimo e sociale

Hirdetési és nyiltterek:
Folyóiratnak árszabály szerint a kiadó hivatalban, Battara P. könyvnyomdája

Továbbá és kizárólag:
Goldberger A. V. hirdetési irodájában Budapest, Váci-utca, Oppelik B-nél, Bécs, Stubenbastei N. 2.

Inserzioni ed articoli comunicati si assumono nell'ufficio di spedizione in Fiume Tipografia Battara.

1891 április 5

Megjelenik minden vasárnap

5 aprile 1891

A magyar tengeri kereskedelmi hajózásról

Világszerte a „FIUME” 13-ik számában megjelent ugyanily című közleményre.

FIUME 1891. április 4.

A „Fiume” lap előző számában egy érdekes közlemény jelent meg a magyar tengeri kereskedelmi hajózásról.

Érdeklődéssel olvashatták azt sokan, nemcsak az abban foglalt megdöntetlen igazságokért, de azért is, mert vannak abban oly részletek is, melyeket a cikkező túlságosan sötét szímben tárt a közönség elé.

Azt hiszem, elég tárgyilagosan ítélem meg a cikkező fölfogását, ha józan észszel azt mondom, hogy a magyar tengeri kereskedelem terén elért óriási sikereket, a tényleges értékiükkel jóval alább szállítja, a körülmények által önként előállott egyes bajokat pedig, túlságosan nagyítja.

Merem ezt állítani, mert a múltban fönállott viszonyokkal szemben, a jelenlegi állapotok lényeges javulása megdönthetetlen számadatokkal bizonyítható.

Tökéletesen egyetértek a cikkezőnek ama nézetével, hogy a magyar tengeri kereskedelem szolgálatában álló összes járműveket a kormányának támogatni kell; hogy azonban eddig is míg a vi-

szonyok ez általános támogatást megengedik, ne részesíthessen a kormány egyes társulatokat állami segélyezésben, ép oly téves fölfogás, mint az, hogy az egyes társulatok segélyezése a szabad hajózás rovására történik. — Erről azonban később.

Bonczoljuk pontról pontra a cikkező állításait.

A magyar-horvát tengerparton lakó népek, mint egyáltalán a civilizált tengerészeti államok népei, a cikkező által emlegetett „perzsgő élet” közepette, nem foghatták föl másrészre szállításukat, minthogy a vitorlás hajózás után a mindennapi kenyér érdekében minden lehető alkalmat fölhasználjanak.

Igy történhetett, és történt is, hogy tengerpartunk mentén, nem annyira „számtalan”, mint több hajóépítő helyen, egymás után létesítették a „csúszdákat”. Különösen élénk volt a hajóépítés a krími háború után, mely háború alatt a magyar-horvát tengerparti hajósok a hadiszereket szállításával nagy összegeket szereztek.

A krími háború azonban kivételes esemény volt, mely nem szolgálhatott alapul arra nézve, hogy a már meg volt, és az e háború alatt szerzett tőkepénzt hanyatt homlok fektessék a vitorlás hajókba. — Hogy azonban mégis így történt, azt könnyen megérthetjük, sőt természetesnek is találjuk.

A világkereskedelem gyorsan fejlődött, a gőzhajózás pedig újszólya gyermekkorát élte, az áruk közvetítésére szolgáló járó művek hiánya pedig érezhetővé vált.

Hogy ily körülmények között a tőkepénzesek, és hajótulajdonosok, már a megszokott járóművek iránti ragaszkodásból, szoval konzervatív tekintetéből is, a helyett, hogy a gőzhajózás felé fordították volna figyelmüket, a vitorlás hajók szaporítását tartották szükségesnek, azt ismételten az akkori viszonyok természetes következményeinek tartjuk.

A bajok nem is az ez időben történt nagyszámú vitorlás hajók építkezéséből származtak, ha nem abból, hogy tőkepénzesek és hajótulajdonosaink még akkor sem igyekeztek a vitorlás hajókba fektetni tőkét a verseny képebb közlekedési eszközök tehát a gőzhajók fokozatos beszerzése által lassankint megmenteni, midőn a gőzhajók egyre szaporodó száma láthatólag veszedelemmel fenyegette a vitorlás hajókat. — Konkrét eseteket hozhatnánk föl ez állításunk bebizonyítására.

Az azonban mindenekelőtt a cikkező által emlegetett „jólétnek” teljes megszüntetéséről akarok szólni.

Ez állítással szemben önkéntelenül az a kérdés nyomul előtérbe, hogy a hajóépítkezések után hány ember jutott akkor kenyérhez, s

hogy a mai viszonyok nem nyujtanak-e tengerpartunkon sokkal több módot a megélhetésre, mint az ú. n. virágzás korszakában? — Vajjon azok a munkáskezek, nem találhatnak-e a Fiumében összpontosuló élénk hajóforgalom, és a szaporodó hazai járművek útján megfelelő kenyérkeresetet? — Vajjon a sok gyár és ipartelep, mely abban az időben a minimumra redukálódott, nem a hatalmas pótlószerek a hajóépítési ipar hanyatlásával megszünt kereseti ág helyett? — Vajjon a lakosság számát tekintve, aránylag többen jutottak-e abban az időben kereset forráshoz, mint ez idő szerint?

De legyünk igazságosak. Abban igaz van a cikkezőnek, hogy a magyar-horvát tengerpart mentén a vitorlás hajók virágzása és építése idejében élénkobb volt az élet.

Ez élénkség azonban Buccarin és Portorén túl alig tejtett. — Ez az élénkség ma eltűnt; — e helyek tényleg elhagyatottak; nem kell azonban felednünk, hogy a tengerpartunk mentén átmeneti korszakot élünk, melyben a kormány figyelme, eltekintve a pénzügyi tekintetektől, még nem terjedhetett ki a megkívánt mértékben a tengerpart vidék életének fejlesztésére.

A parti gőzhajózás alapjainak megvetése, s ezen hajózás állami támogatása azonban oly kezdeménye-

Az Athosz hegy és kolostorai.

Irta: Havass Rezső.

II.

Az annyira magasztalt Hagion-Oroszi főlk félszigetet Khalkidike félszigettel egy igen keskeny és alacsony földszoros köti össze, melyen hajdan Xerxes csatornája vezetett át.

A félsziget 45 km. hosszú és 7 km. széles. Partjai csipkés-k s egy délkelet felé mindinkább (520.669.990 m-re) emelkedő hegygerin a Szent hegy (Hagyon-Orosz) vonul rajta végig, mind két oldalon hús források és csergődző patakok loosolta számos völgy és szakadás által szelvelve, s meredek szirtekkel tova ki a tengerbe. A félsziget legvégén meredeken tornyosul fel a mély tengerből 1935 m. magasságra az Athosz nak fehér márvány kúpja, melyet Dinokratesz Nagy Sándor óriási képszozárává akart kifiraggni, s melyről már Plinius és Plutarkhosz azt állították — a mit az újabbkori megfigyelések igazolnak — hogy a nyári napforduló idejében a hegy esti árnyeka néha a közeli Limnosz sziget Mürina (ma Lemno) városának piaczára esik.

A félszigetet dús növényzet borítja. A dél növényei összekeverednek az északiéival. Az olajfa a tölggyel, a narancsfa a fenyővel. A hójártnál mintegy kaput képező meredek sziklatömbökön s az Athosz felső vidékén a karszt mandola és lucfenyőt találjuk. A Szent hegynek hosszúra nyúlt területén a platán, bükk- és tölgy; az olaj, füge-, dió-, gesztenye-, mogyoró-, eper és másféle gyümölcsfák; borostyán csejék, masztikszbokrok s az öközöld arbutus egy összefüggő lomberdőt képeznek, melyből a sudar ciprusok nyúlókan emelkednek ki. Az arbutus, mely másutt csak csejje, itt 3—4 méter magas fa. A szőlő, a mirtus, rózsaszövények, csera-galagonya, koronilla, globularia, a fákön, a földön, a sziklafalon szerteszt kúszó repkény s a szímben gazdag és illatos virágok még változatosabbá teszik a növényzetet. De legjobban feltűnik az Athoszon a gesztenyefák buja tenyészése, és majdnem azt hinné az ember, hogy a gesztenyefa ősi hazájában van.

Csak természetes, hogy ezen paradicsomi helyet, melynek levegője is felséges, már a legrégebb időtől fogva szívesen keresik fel azok, kik a világ zajától visszavonulva, esendes magányban, mely ajtatosságban s a természet csodálásában akartak eltölteni életüket.

Jelenleg 21 kolostor és számos remetelak van a Szent-hegyen, s mintegy 4000 szerzetes és remete tartózkodik rajta. Az összes lakosok, úgymin: a szerzetesek remeték, világi mesteremberek, bérsek és eszélédek száma pedig vagy 6000-re tehető. Ha a félszigetet északkeleti részéből kiindulva, az északnyugati partig kövüljük, a kolostorokat a következő sorrendben találjuk: Khilandari, Eszfigmeniu, Vatopadion, Pandokratorasz, Sztavronikita, Ivron, Kutlumuzi, Mühopotamosz, Filotheu, Karakalo, Laura, Hagiosz Paulosz, Hagiosz Dionüfiosz, Hagiosz Grigoriosz, Szimopetra, Xeropotamu, Russzikon, Xenofu, Dhokiarin, Kasztamonitu, Zografu. Ezen kicsiny görög kolostori állam főhely-ége Kariosz, mely a félsziget közepén fekszik.

Az Athoszi (Akté) félsziget poliikiai szerepet, mint a szomszédos Palléné és Szthonia, sohasem játszott. Nem keletkezhett rajta nagy város, mert csak a szántófölde s a mély és viharos tengeren a hálászati — mint mai nap is — jelentékelen volt. Míg a szomszédban a hatalmas Potidéa és a gazdazdag Olümthosz a görög történelemre tényező befolyást gyakoroltak, addig itt Homérosz csak öt jelentékelen, a görögök által meg sem szült helyet emlit föl, a melyek: Dion, Olophüosz, Akrothovi, Thüs-

szosz és Kleoné. De ezeknek még csak fekvését sem jelölhetjük meg, mert még romjaik is eltűntek s valószínűleg a kolostorok építésénél használták fel azokat. Sehöl felírás, sír, urna, vagy nyom, mi biztos jele annak, hogy az athosziak, mint a szomszédos néptörzsek Trákiában és Illiriában, irást és művészetet nem ismerő barbarok voltak, a hellenek pedig szegény hazájukban nem zavarták meg őket.

Thukydides a peloponnézusi háború történetében az Athosz hegy lakosait barbar keverékuépek-nevezi, mely két nyelvet beszél. Vannak ugyan közöttük Khalkidikeből valók is, a többségét azonban mégik pelazgok és azon tyrhenek képezik, kik egykor Limnoszon és Athenben tartózkodtak. (Thukyd. lib. IV. cap. 109). Ezen adat az Athosz régi történetére nézve lényeges, mert Thukydides ama vidéket teljesen ismerte; husz évig lakott a szomszédban Thrákiában birtokain s birta az ottani vidék barbar nyelvét.

Kétségkívül a regényes félsziget a Krisztus előtti időben ép oly búcsujáró helye volt a szomszédos népeknek, mint most. Szent hely volt ez akkor is, mint egy thák Loretto, melynek lakói a pogány zarándokok ajándékaiból éltek. Avagy nem állott-e a thák Jupiter óriási

zésnek tekinthető, mely a magyar horvát tengerpart vidék jövődjét emelését minden kétséget kizárólag magában foglalja.

Nem „gyászos önéletről”, hanem csak egy átmeneti jelleggel bíró stagnálással lehet szó, mely nem annyira szegény népekért, mint inkább az e partvidéken lakó hajótulajdonosokat juttatja valóban kritikus körülmények közé.

És e pontnál találkoznak nézeteink.

Meg kell menteni a vitorlás hajó anyagba fektetett magántőkét, nem humanus szempontokból, de mert egyenesen a nemzetgazdasági nagy érdekek parancsolják ezt; meg kell menteni ideje korán, mert néhány év alatt milliók vesznek el nemcsak az egyesek, de a nemzeti közvagyon rovására.

A czikkező is kétségtelenül e fontos célt ohajtja egyrészt elérni, midőn másrészt a szabad, vagy is nem az állam által meghatározott vonalokon való hajózás állami támogatás szükségességét hangoztatja.

Egyikben is másikban igaz van a czikkezőnek, s így csak is a czikkben kifejezett és helytelen fölfogások helyett, az igazság és a helyes érvek útján ohajtok eljutni a valóban nagyfontosságú végeredményhez, mely a vitorlás hajók állami segély útján való megmentését, és a szabad tengeri hajózás állami támogatásának szükségességét célozza.

Erről azonban máskor!

Justus.

Az államsegélyben részesülő hajójáratok forgalmi eredménye.

Az osztrák magyar Lloyd gőzösei f. évi január hóban a következő áruforgalmat közvetítették Fiuméből és Fiuméba;

Kivitetett az isztriai vonalon: — Rahab 26.33 qn., Cherso 10.61 qn., Pola 116.60 q. és 1 n.º, Rovigno 58.90 qn., és 11 n.º, Parenzo 0.15 q. és 17 n.º, Trieszt 1172.27 q. 2805 m.³ és 57 n.º, Veglia 2.28 q., Lussinpiccolo 34.16 q., Lussingrande 10.67 q.; össz. 1431.97 q., 2.805 m.³ és 86 n.º.

Dalmáciából: Selve 29.50 q., Zara 195.24 q., Porto Carrober 1.67 q., Sebenico 145.41 q. és 10 n.º, Traù 15.69 q. és 39 n.º, Spalato 637.45 q. és 48 n.º, Vallegrande 67.03 q., S. Pietro 134.77 q., Almissa 13.32 q. és 7 n.º, Macarsca 9.64 q., Cittavecchia 0.62 q., Lesina 8.51 q. és 3 n.º, Lissa 84.48 q. és 14 n.º, Comisa 69.44 q., Lagosta 3.99 q., Curzola 5873 q. és 2 n.º, Melada 5 q., Terstenik 1.36 q. és 3 n.º, Gradaz 137.24 q., Fort Opus 17.25 q., Metkovich 921.27 q., Gravosa 99.83 q., Castelnuovo 37.06 q., Risano 74.68 q., Perasto 23.39 q., Perzagno 0.25 q., Cattaro 218.07 q., Budua 33.58 q., S. Martino 24.88 q., Pucischie 124.44 q. és 6 n.º, Gelsa 106.66 q. és 31 n.º, Postire 59.57 q. és 11 n.º, Bol 42.25 q. összesen 3402.67 q. és 174 n.º.

Albaniába: Antivari 100 n.º, Valona 57.71 q. 9.354 m.³, Durazzo 336.49 q., Dalcigno 0.17, össz. 394.37 q., 9.356 m.³ és 100 n.º.

Olaszországba: Brindisi 6.229 m.³ Görögországba és a Levante kikötőibe: Corfú 193.14 q. 15.722 m.³ és 200 n.º, Argostoli 12.60 q., Santa Maura 10 n.º, Patras 40.82 q., Dardanelli 25 q., Calamata 5.39 q., Pyrens 808.76 q., Syra 150.61 q., Volo 40 q., Salonich 2400.70

q., Dedeagh 5.21 q., Konstantinápoly 149.98 q., Lagos 30 q., Varna 5.47 q., Scio 1.34 fi. Canea 0.54 q., Candia 18.80 q., Metellino 42.04 q., Smyrne 2075.99 q., Cavalla 170 q., Berutti 55.90 q., és 19.193 m.³, ösz. 6221.31 q. 34.919 m.³ és 210 n.º.

Egyiptomba: Alexanoria 4792.28 q. és 331.105 m.³, Post Said 39.40 q. összesen 4831.68 q. és 331.105 m.³.

A vörös tenger, Kelet India és China kikötőibe: Eombay 86.50 q., Batavia 3.03 q., összesen 89.54 q.

Braziliába: Pernambuco 3627.30 q., Bahia 392.40 q., Rio Janeiro 705.60 q. összesen 4725.30 q.

Kivitetett összesen: 21,096.84 q. 384.410 m.³ és 570 n.º. A kivitt árúk közt volt: 6545.43 q. liszt, 448.91 q. gabna 1208 q. rizs, 734.93 q. papír, 4799.10 q. cinkor, 89.24 q. butor stb.

Behozatal eszközöltetett az isztriai vonalon: Rabaz 0.13 q., Cherso 0.80 q., Pola 13.82 q., Rovigno 17.21 q., Parenzo 83.02 q., Trieszt 4660.29 qn. és 160 n.º, Lussinpiccolo 1.92 q., Malinca 2.29 összesen 4788.48 q. és 160 n.º.

Dalmáciából: Selve 0.74 qn., Zara 116.31 q., Sebenico 44.64 q., Traù 365.78 q., Spalato q. 485.60, Almissa 30.50 q., Macarsca 40.93 q., Lesina 0.24 q., Lissa 2845 q., Curzola 0.97 q., Metkovich 46.23 q., Gravosa 58.23 q., Ragusavecchia 0.11 q., Castelnuovo 136.37 q., Cattaro 47.87 q. és 12 n.º, Budua 5 q., S. Martino 57.01 q., Gelsa 431.15 q., Bol 212.96 qn., Pucischie 387.26 qn., Milna 653.83 q., Postire 102.67 q., S. Pietro 0.81 q., Fort Opus 6.76 q., Vallegrande 5.44 q., Solta 1 q., Rogosnizza 15 q., Comisa 54.58 q., Lagosta 0.22 q., Terstenik 0.06 q. összesen 3337.66 q. és 12 n.º.

Olaszországból: Venezia 14.85 q., Brindisi 4.73 q., összesen 1948 q.

A Levanteből: Corfú 2 q., Syra 2.52 q., Smyrna 443.20 q., Sansun 1004 q., Salonich 25 q., Konstantinápoly 0.05 Berutti 0.12 q., Sulina 0.50 q., Cavalla 1121.04 q., Batoum 189.56 q., Larnaca 3.50 q., Karássonda 525.10 q., összesen 3317.68 q.

Egyiptomból: Porto Said 0.10 q. Összesen behozatott tehát 11.463.50 w. és 172 darab, úgy hogy az összeforgalom 32.560.34 q. 334.310 m.³. és 744 darabot tett ki.

Az 1890 évi január havi forgalomhoz hasonlítva a kivitel növekedett 8092.16 q. al csökkent ellenben a fanemiéknél 703.258 m.³ el és a darab árúknál 576 darabbal. — A behozatal csökkent 12,327.52 q.al és 23 darabbal.

A városatyák ülésterméből (ápril 3). A városi képviselő testület e hó 3-kán, Ciotta János polgármester elnöklése alatt ülést tartott. A napirenden forgott tárgyak közül fölemlítjük a Coen féle telkek megvásárlási ügyét, melyekért Nacinovich előadó javaslata szerint a város a következő vételárakat ajánlotta föl; ez elsőért 11.000 frt. a másodikért 6.000 frt., a harmadikért 5.500 frt. s a negyedikért 200 frt. Smoquina Dr. Gelletich, és Chiereo bizottsági tagok felszólalása után a közgyűlés kimondotta a határozatot, hogy a tulajdonosok 8 nap alatt kötelesek lesznek annak a kinyilatkoztatására hogy a vételárt elfogadják-e vagy nem.

A villamos világítás bevezetésének ügye a pénzügyi bizottságnak tanulmányozás végett kiadott.

A vízvezeték munkálatok idejére a pályázat mellőzésével, Ganhofer mérnököt a tanács 3000 frt. évi fizetéssel kinevezte.

Miután még a városi díjnokoknak egyenkint 30 frtnyi, a szolgáknak ugyanily összegű, az egészségügyi biztosnak pedig 80 frtnyi segély lett megszavazva, a közgyűlés véget ért.

Városi színház.

A városi színházban még folyton a „Mignon” jár; ezt a kedves darabot, melyet a társulat tagjai napról napra nagyobb sikerrel adtak elő, a közönség mindinkább megérdemelt figyelmére méltatja. — Nem volt ugyan minden este felt ház, de a körülményekhez képest a közönség mindig szép számmal volt jelen.

Az előadások jó hírére szigorú mecenatában megjelent a színházban *Mária Jozefa* főhercegnő is, *Pallavicini* örgrófnő udvarhölgy kíséretében; ugyanaz alkalommal gróf *Zichy* ágost kormányzó és neje is megjelentek az előadáson.

A „Mignon” kitünő előadása egyébiránt a darab szerzőjéhez *Thomas Ambrozo*-hoz is eljutott Párisba, ki ez alkalomból a színházi zenekar kitünő karmesteréhez *Grisantéhoz* a következő levelet intézte:

„Kedves Uram!”

„Köszönöm a szeretetteljes értesítést, szívből köszönöm, s kérem fogadjon a legőszintebb érzelmeim nyilatkozását. — Többször kérem a „Mignon” összes szereplői előtt őszinte üdvözléseim, és köszönetemet.”

A levél tartalmát a társulat tagjai örömmel vették tudomásul.

Nagy fontosságú tárgyalások a magyar tengerparti part hajózás ügyében. A m. kir. kereskedelmi miniszter elhatározása folytán, a m. kir. tengerészeti hatóságnál a magyar tengerparti parthajózás érdekében nagy fontosságú tárgyalások fognak tartatni. — E tárgyalásokra a központi kormány részéről gróf *Batthyány* Tivadar lesz kiküldve.

Helyi és külföldi hírek.

Főherczegek utazása. Esteri Ferenc Ferdinánd, és Otto főherczegek Abbaziából, hol hosszabb ideig tartózkodtak, e hét elején Bécsbe visszautaztak.

József Ágost főherczeg kitüntetése. Magyarország egyik személynét, szeretett *József* főherczegünk kitünő fiát; *József Ágost* főherczeget husvéti ajándékképp nagy kitüntetés érte. O Felsője a király, ki az ifjú főherczeg iránt a legnagyobb érdeklődéssel és rokonszennel viseltetik az aranygyapjas renddel tüntette ki őt — A nagy kitüntetés nemcsak a király városunkban, de az egész országban élénk örömet keltett. Az egész nemzet jól tudja, hogy a nagy nádor unokáira nagy föladatak várnak, melyet annál inkább képesek lesznek megvalósítani, ha hazafias törekvéseiket ő felsője a király legmagasabb bizalmával támogatja. Megemlítjük egyúttal, hogy a fiatal főherczegek a husvét ünnepek után Fiuméből Budapestre utaztak.

Gróf Zichy Ferencz Magyarország főtárnokmestere, kormányzóknak édes atyja, néhány heti fiumei időzése után visszautazott a fővárosba.

Gróf Zichy Ágost kormányzó husvét másodnapján Budapestre utazott, s e hó 2-kán visszaérkezett Fiuméba.

Kitüntetés. Milde dohánygyári igazgatót ő felsője a királyi kir. tanácsosi címmel tüntette ki.

Uj honvéd-parancsnok. Valentics Dániel közös hadseregbeli alezredes a helybeli 79 sz. Jellacsics ezrednél, a honvédséghez helyeztetett át, s a nagyváradi 4-ik honvédezdred parancsnokává neveztetett ki. — Valentics alezredes, a fiumei körök rokonszenvét méltán vívta ki, s a kitünő, főtiszt a váradiak körében is bizonynyára rokonszenves fogadtatásra talált.

Reményi Ede hangversenye. — *Reményi Ede* hírneves hegedűművész hazánkfiának hangversenye, mint azt lapunk előző számában említettük, a hó 9-kén lesz megtartva. — A hangverseny rendezését a fiumei ének és zenekedvelők egyesületének hazafias el-

nöksége szíveségből elvállalta. A hangversenyre nagyban folytak az előkészületek, s figyelembe véve a minden oldalról nyilvánuló élénk érdeklődést, nem is kételkedhetünk a kedvező eredményben. — Előjegyzések a hangversenyre már eddig is nagyobb számmal történtek. — A helybeli olasz nyelvű lapok kitüntetőleg nyilatkoznak a kitünő művésztől, s rokonszenvesen emlékeznek meg a harmincz év előtti fiumei szerepléséről. — *Reményi Ede* e hó 8-kán érkezik meg Fiuméba, s fogadtatására a vasuti állomáson az ének és zenekedvelők egyesületének elnöksége fog a pályaudvarban megjelenni.

Az Adriatársulat igazgatói. Kuranda Emil az Adriatársulat vezérigazgatója Genuából Fiuméba visszaérkezett. Kuranda Emil az Adriatársulat új hajója az „Apex” ügyében időzött Genuában. — *Peichl József* lovag az Adriatársulat műszaki igazgatója, súlyos betegségéből gyógygyulva Abbaziában időzik, s mint örömmel értesülünk annyira teljesen visszanyerte egészségét, hogy hivatalos működését nem sokára megkezdheti.

Látogatás a fiumei Mária árvaházban. *Mária Jozefa* főherczegnő, *Pallavicini* örgrófnő udvarhölgy kíséretében e hó 3-kán a meglátogatta a fiumei Mária árvaházat. A főherczegnő hosszabb időt töltött a szép intézetben, s távozása előtt a tapasztaltak fölött, ismételtén a legnagyobb megelégedését fejezte ki.

A merani gróf hamvainak elszállítása. Az Abbaziában hirtelen elhunyt *Ferencz meráni* gróf hamvait husvét vasárnapján szentelték be, és szállították el Abbaziából. A beszentelési szertartás a régi apátsági templomban történt meg a legnagyobb fényvel. A gyászünnepeken jelen voltak ő felsője a király képviselőjében Esteri Ferencz Ferdinánd főherczeg, továbbá Otto főherczeg, *Mária Jozefa* főherczegnő, báró *Kübeck* Steierorszag helytartója, gróf *Zichy* Ágost Fiume s a magyar horvát tengerpart kormányzója, *Catinelli* tábornok stb.; a fényes szertartásra megjelentek száma megközelítőleg ötezerre rúgott; a ravatalra hatvanál több koszorút helyeztek. A temetési szertartás végeztével a helyben állomásozó *Jellacsics* ezred egyik százada diszlovést tett, a zenekar pedig az osztrák himnust játszotta el. — A koporsót ezután a gyászkoocsra helyezték, s beláthatlanul nagy közönség kísérete mellett indult meg a menet a matugliei állomásra, honnét Merán gróf tolttását a Merán mellett fekvő schönaui családi sírboltba szállították.

Az abbaziái tengeri katasztrófához. Az Abbaziában történt tengeri katasztrófának, melynek híre nemcsak a hazai de a külföldi sajtót is bejárta, tudvaleg gróf *Kesselstadt* Artur, és *Friess* Anna grófnő estek áldozatul; az utóbbinak fia: gróf *Friess* György, s a eskónakon volt két tengerész csodálatos módon megmenekültek. — *Friess* Anna grófnő holttestét husvét vasárnapján szentelték be nagy számú közönség jelenlétében, s még ugyanaznap elszállították a család sírboltjába Stájerországba. — Gróf *Kesselstadt* Arturnak, ki a eskónak fölborulása pillanatában eltűnt a hullámok között, még ma sem akadtak a nyomára, habár a sz renecsétlenség után azonnal megtették a legszélesebb körű intézkedések az alig 24 éves dúsagzag főúr holttestének fölkeresésére. — Gróf *Zichy* Ágost kormányzó intézkedése folytán a fiumei m. kir. tengerészeti hatóság „*Bátor*” és „*Clotild*” nevű mentőgőzösei csakhamar megjelentek a vész színhelyén, s erélyesen hozzáálltak a gróf holttestének fölkereséséhez; ezenkívül számos kisebb nagyobb jármű fáradozott, hogy az eltűnt gróf nyomára akadjanak. Husvét vasárnapján ismét nagy erővel folytatták a kutatást, melyben a fiumei révivalat részéről kiküldött révkalauzok és egy búvár vettek részt. A búvár a

katasztrófa színdet ugyan a mindannyiszor vissza a tengerre napon nagy erők nem volt hogy az elhunyt meglátják. — nagyobb erővel meirérvhatóság és *Schlag* lalkozók is keltet a kellő ereget. — A fáradozás sem volt meg a lid kezdetben *Ferencz Ferdinánd* jutalmat tűzölője részére. minden fáradozás — A kisebb nálok, eskónak ez zett nyomra jut chioigiai halásznát gyakorlati ba vonták föl é tengeri áramlato Abbaziában ugyból számos teng a tengerbe, mel ramlatokat képe nülleg magukkal tetet. — A eltűnéskor egy 7 egy 2000 frt ért 1700 frt értékű — Nem valószínű gróf *Kesselstadt* rendesen történn szinére vetődik, juni. — Használ történt, midőn B kedő eltűnt. Bac rácsenyi ünnepek gát végén mint ugrott, holttestét február hó (Iső) közelében, tehát távolságban, meg

Jűtétemény lelkű neje *Zichy* grófnő a kalmából 115 dr ros tojást és kégló *Clotilde*” kiscde szombaton délber hoffer J. helyette Gyula hitoktató s igazgató jelenlété oktató alkalmi dedek pedig szép a nagylelkű alkalm

Tengerész ka A balatoni yacht magyar tengeri gazgatóságát, hogy hajórona nyári idétánt engedjen át sága kézséggel en let kérésének, s kapitányát *Peterd* az állomás elfogla a legközelebbi nap gátatát a szép nagyobb vihar alat hatja majd el „*Al*

A fiumei torna én d. u. 6 órákon évi közgyűlést a ban levő vivőterre

A magyarorsz mei időjka, ma vevő idő esetén, ta dez. Gyűkezesi i Grande kávéházba

Magyarok vag A helybeli „*Variet*” „*Öreg* fiumei” hor rja: Susakon, esu Fiumara hid előtt, ünneppanra föllü nélkülvő hároms mintán Susak horv fumei hazafi kény nyugszik a dolgok ha már így állana fölszólaló ezzel s

elvéllalta. A hang-
nyak az előkészü-
re a minden ol-
érdekfőldést, nem
edező eredmény-
a hangversenyre
számmal történ-
sz nyelvű lapok
ak a kitűnő mű-
esen emlékezik
őtti fumei szerep-
b hó 8-kán érkezik
tatására a vasuti
és zenekedvelők
a fog a pályaud-

katasztrófa színhelyén többször eszke-
dett ugyan a tenger fenekére, azonban
mindannyiszor eredmény nélkül került
vissza a tenger felszínére. — Az egész
napon nagy erővel folytatott kutatás-
nak nem volt egyéb eredménye, mint
hogy az elhunyt Friess grófnő kalapját
megtalálták. — Husvét hétfőjén még
nagyobb erővel folyt a keresés; a fi-
mei rézhivatal emberein kívül a *Gre-
gersen* és *Schwarz* kikötő építési vál-
lalkozók is küldöttek megfelelő segítsé-
get a kellő eredmény elérése céljából.
— A fáradozásoknak azonban ezúttal
sem volt meg a kellő sikere. — A csal-
ád kezdetben 500, majd 5000 forintot,
Ferencz Ferdinánd főherczeg pedig 500
ft jutalmat tűzött ki a holttest megtalá-
lása részére. — Mindaddig azonban
minden fáradozás hasztalannak bizonyult.
— A kisebb nagyobb vitorlások, gőzhaj-
ók, csónakok egész raja hiába igyeke-
zett nyomra jutni, sőt a nagy ügyességű
chioggiai halászkok is nem vehették hasz-
nát gyakorlati tapasztalataiknak, s hiá-
ba vonták föl és alá fenékhálóikat a
tengeri áramlatokkal egy irányban. —
Abbaziában ugyanis a Monte Maggioro-
ból számos tengeri alatti forrás fakad
a tengerbe, melyek messze elnyúló á-
ramlatokat képeznek, s melyek valószí-
nűleg magukkal sodorták az eltűnt hol-
ttestet. — A vízbe fúlt grófnál az
eltűnéskor egy 7000 frtos bankutalvány,
egy 2000 frt értékű brillant gyűrű, és
1700 frt értékű aranyóra és lánc volt.
— Nem valószínűtlen egyébiránt, hogy
gróf *Kesselstatt* holtteste is, mint ez
rendesen történni szokott a tenger föl-
színére vetődik, s így sikerül nyomára
jutni. — Hasonló eset nem régiben is
történt, midőn Baccarich fumei keres-
kedő eltűnt. Baccarich a múlt évi ka-
riacsonty ünnepek alatt a fumei hullám-
gát végén mint öngyilkos, a tengerbe
ugrott, holttestét pedig csak a f. évi
február hó első napjaiban sikerült Pola
közelségében, tehát vagy 15 mérföldnyi
távolságban, megtalálni.

Jöttémény. Kormányzónk nemes-
lelkű neje Zichy-Wimpffen Hed-
vig grófnő a husvéti ünnepek alk-
almából 115 drb. husvéti kalácsot, pi-
ros tojást és képeket küldött az „Asi-
lo Clotilde” kisdedeinek. A küldeményt
szombaton délelőtt osztották ki Dr Berg-
hoffer J. helyettes tanfelügyelő, Czobor
Gyula hitoktató s Donáth Imre intézeti
igazgató jelenlétében. Czobor Gyula hit-
oktató alkalmi beszédet tartott, a kis-
dedek pedig szép énekkel köszönték meg
a nagylelkű alkalmi ajándékokat.

Tengerész kapitány a Balatonon
A balatoni yacht club fölkérte az Adria
magyar tengeri gőzhajózási társulat i-
gazgatóságát, hogy az egyik balatoni gőz-
hajóra nyári időnyartamára egy kapi-
tányt engedjen át. A társulat igazgató-
sága kézzel engedte a Balaton egy-
let kérdésének, s egyik kipróbált fiatal
kapitányát *Peterdi* Istvánt szolgáltatta föl
az állomás elfoglalására. — *Peterdi* már
a legközelebbi napokban megkezdte szol-
gálatát a szép Balatonon, hol a leg-
nagyobb vihar alatt is mosolyogva mond-
hatja majd el „*Aliso ego vidi ventos*”.

A fumei tornaegylet 1891 április 11-
én d. u. 6 órakor tartandja meg rendes
évi közgyűlését a m. kir. főgimnázium-
ban levő vívótérben,
A magyarországi Kárpátgyelet fi-
mei fiókja, ma vasárnap délután ked-
vező idő esetén, társas kirándulást ren-
dez. Gyülekezési idő d. u. 2 órakor a
Grande kávéházban.

Magyarok vagyunk-e vagy nem?
A helybeli „Varietá” című lapban egy
„Öreg fumei” honfitárs a következőket
írja: Susakon, csaknem közvetlenül a
Fiumara hid előtt, minden vasárnap és
ünneppnapon fölhúzzák állami czimert
mellőltűző háromszínű horvát lobogót;
mintán Susak horvát terület, a derek
fumei hazafi kénytelen kellelten meg-
nyugszik a dolgok ilyenén rendjében; de
ha már így állanak a dolgok a hazafias
fölszólaló ezzel szemben azt kívánja,

hogy a Fiumara hídja előtt a fumei te-
rületen a három színű magyar nemzeti
lobogó kerüljön föl egy zászlórúdra. —
Igy legalább — mondja az öreg hazafi,
tudni fogjuk, — hogy a hidon innen
minden ember fia a magyar földre lép.

Katona dolog. A sorozás városunk-
ban a f. évi április hó 18, 20 és 21 ik
napjain fog megtartani a városi épít-
let katonai nyilvántartási hivatal helyi-
ségekben. — A sorozásra ez évben az
1838, 1869, és 1870-ben született ka-
tona kötelesek vannak beidézve.

Egészségügyi hír. Maltából távirják,
hogy az oltani kormányzó a vörösteng-
ger és az arabiai partokról érkező haj-
ók ellen 12 napvesztésgazólást rendelt el.

Tengerészeti hírek.

Uj gőzhajójaratok. Sverljuga & társas
gőzhajózási vállalat közt létrejött
szerződés értelmében a fumei-razuzai já-
ratait Durazzoig kiterjeszteni fogja é-
rintve Ragusa és Durazzo közt Castel-
nuovo, Cattaro, Antivari, Medua és Dul-
cigno közbeeső kikötőket. Ez új járatok
kéthetenként tartanak meg és a
f. hó 6-án kezdenek meg.

Együttal az Adria társaság fiu-
medalmát-albán-olasz-járait beszüntetve
lettek.

**A cs. és kir. hadihajók nagy gya-
korlatai.** A cs. és kir. hadihajók ez évi
gyakorlati sokkal nagyobb méretekre
van tervezve, mint az előző években.
A gyakorlatokon ugyanis, részt fog
venni valamennyi hadihajó, a háború e-
setén szükséges felszerelésekkel. — A
gyakorlatok május elejétől július hó kö-
zepéig fognak tartani, s azokra ő fel-
sége a király is meg fog jenni. A ha-
dihajók támadó és védelmi részre oszto-
znak; az előbbieket parancsnoka *Hinke* el-
lentengernagy, az utóbbiaké pedig *Rohr-
scheidt* ellentengernagy lesz, ki Spalato
közelségében *Valsoldone* alatt várja be az
általános támadást, melynek ezéja egy
nagyobb haderővel a szárazföldre nyo-
mulni.

**Az orosz hajózás a Fekete tenger-
en** igen erőteljesen fejlődik. Az odes-
sai orosz gőzhajózási és kereskedelmi
társaság pl. egy statisztikai kimutatás-
ban előadja, hogy 1858-ban 1572 ha-
jója van 811,411 tonnataralommal. Egy
második gőzhajó-társulat önkényes flot-
ta, melyet 1876-ban közadakozások-
ból alapítottak az angolok ellenesleg vi-
selendő háború viselendő háború céljaira,
szintén fejlődik és hajói rendszeren közleked-
nek a Fekete-tengeri kikötők közt, sőt má-
justól kezdve minden évadban 3-szor
Pétervárra is fognak jutni. A tár-
sulat Pétervár és Wladivostok közt szin-
tén akar járatokat létesíteni.

**Uj mód elsüllyedt hajók felhozata-
rára.** A „Sultán” angol páncélhajó nem
vig elsüllyedt Malta szigeténél. A hajó
felemelésére Whiteside Cook új, érdekes
eljárást javasolt, mely az illetékes ten-
gerészeti hatóság tetszését is megnyerte.
Az lényegileg abból áll, hogy a hajó
fedélzete annyira eltömetik, a mennyire
csak lehetséges és hogy a víz aztán a
törést szenvedett helyen át kifuvatik. E
cézra nem levegő, hanem hidrogén
használnak, s azt hígított szénsavnak
horganyra hatása által állítják elő egy
mentőhajón, melynek egy kamrája be-
rendeztetik e cézra. A Cook féle eljá-
rásnak még az előnye, hogy az nem igé-
nyel költséges gépeket és szivattyúkat
minthogy a vegyi hatás, mely a hydro-
gén gázt elszabadítja annak egyszers-
mind oly magas feszességet is köleső-
nöz, hogy még a nagy nyomás is, mely
a mélyen süllyedt hajó bensejében hat,
könnyen és gyorsan le küzdetik. Kicsi-
ben már történtek ezen eljárással ki-
sérletek, melyek mind jól sikerültek. A
szóban levő páncélhajó felemelése e-
zen eljárás szerint csak 1500 frtba kerül.

Kereskedelmi hírek.

**Az o. m. Lloyd fumei trieszti vo-
nala.** Az osztrák-magyar Lloyd fiu-
trieszti vonalán f. évi április hó 8-án

uj menetrend lép életbe. Indulás Fiu-
méből minden szerdán 11 órakor déle-
lőtt, érkezés Triesztbe minden csütör-
tökön 2 1/2 órakor délután. — Indulás
Triesztből minden szombaton 11 órakor
délelőtt, érkezés Fiuméba minden va-
sárnap éjjelkor.

**„A kereskedő ifjak társulata” Bu-
dapesten** ez évben üli meg a társulat
főállásának 25-ki évfordulóját. [Az i-
gazgatóság *Szásoszt* Alfons elnökkel é-
len ez alkalomból körlevelet intézett
Magyarország kereskedőjéhez. A kör-
levél ezéja, egy nagy alapítvány össze-
gyűjtése, mely a felöltött kereskedői al-
kalmazottak szakszerű kiképzését elő-
mozdítani időlegesen, segíelyezni, menhá-
zakban elhelyezni, szakmunkákra pá-
lyadíjakat kitűzni stb. ohajtja. — Föl-
hívjuk az ország kereskedőinek figyel-
mét, hogy a társulatot a vezetői által
kitűzött magasztos cél elérésében le-
hetőleg támogassa. — A fölhívás nagy
fontossággal bír a magyar kereskedő
ifjak ügyére s a magyar kereskedelmi
élet kedvező átalakulására.

M. kir. államvasuti ügyek

**A m. kir. államvasutak budapesti-
zimonyi vonalának szabadka állomás
építés** alatt lévő teherpályaudvarán lé-
tesítendő két szabványos áruaktár épít-
tésének biztosítása céljából ezennel ver-
senytárgyalás hirdettetik. Az építésre
vonatkozó tervek szerződési minta és a
munkák végrehajtásul szabályozó felté-
telek a m. kir. államvasutak szegedi
üzletvezetőség pályafenntartási és építési
osztályában f. hó 25-től kezdve nap-
onta reggeli 8—2 óráig betekintheők.
Bánatpénzfejtésben 2000 frt, készpénzben
vagy óvadékképes állami papirokbangyűjtő
pénztárunknál letétbe helyezendő és a
letétő jegy az ajánlathoz csatolandó.

Az ajánlatok f. é. április hó 15-ig dá-
li 12 óráig nyújthatók be az alulirt üz-
letvezetőségi titkári osztálynál. Minden
ajánlat bélyeggezve lepecsételve és „Ajánlat
a Szabadkán építendő raktarak
tárgyában” felirással nyújthatók be.

Távirati vagy később érkező ajánla-
tok tekintetbe nem vétetnek.

Magyar vasuti kötelek. A díjszabás
II rész IX. füzetének hatályon kívül hely-
ezése. A magyar vasuti köteleki díj-
szabás II. rész 1889 évi június hó 1-
től érvényes IX. füzete:

„*Díjszabás gyors- és teherárak közvet-
len szállításiórv egyrészt a szab. osztrák-
magyar államvasutitársaság és nagy-kikün-
da nagy becsereki vasut, másrészt az
aradi és csanádi egyesült vasutak állo-
másai között*” folyó évi április hó 30-án
hatályon kívül helyezetik.

Hajózás a Dunán. A m. kir. állam-
vasutak igazgatósága arról értesít, hogy
a Dunán Vukovár és Ujvidék között
vegyes szolgálatban közlekedő helyi ha-
jó járatait f. évi márczius 22-étől kezd-
ve a következő menetrend szerint újból
megindítja és pedig a hétfői nap kivé-
telével naponként:

Felfelé:
Indulás Vukovárról-Ujvidékre reg. 6 ó-
rakor. Érkezés és indulás Bakinban reg-
gel 6-7 óra közt, érkezés és indulás
Illok-Palánkban reggel 7—8 óra közt,
érkezés és indulás Cserevicsen reggel
8—9 óra közt, érkezés Ujvidéken reg-
gel 9—10 óra közt.

Felfelé:
Indulás Ujvidékről-Vukovára d. u. 2
órákor, érkezés és indulás Cserevicsen
d. u. 3—4 óra között, érk. és indulás
Illok-Palánkán d. u. 4—5 óra között
érk. és indulás Bakinban d. u. 6—7 ó-
ra között, érkezés Vukovárról este 8—
9 óra között.

A hajó a most érintett állomásokon
kívül utasoknak az ladikon leendő be és
kiszállítása céljából a szükséghez ké-
pest Novoszello Sarograd közbeeső he-
lyeket és érinteni fogja.

**Közvetlen forgalom Ausztria-Ma-
gyarország, Szerbia, Bulgária és Tö-
rökország közt.** F. é. Márczius hó 15-

én 27621 sz. a. és árudíjszabásainak é-
letbe léptetésére vonatkozó hirdetemény
kapcsán közhírré tetetik, hogy a kér-
déses és alant jelzett nyomtatványok a
magy. kir. államvasutak díjszabási osz-
tályaiban már f. é. április hó 1-étől
kezdve kaphatók a következő árak
mellett:

Az üzletszab.	40 kr. illetve	0.90 fr.
A díjsz. II ik fiz. I f. 20	„	2.50 „
„ III-ik „ 1 „	„	2.10 „
„ IV-ik „ 1 „ 10	„	2.30 „
„ V-ik „ 1 „ 40	„	4.00 „

Irodalom, művészet.

„Kiállítási emléke” A képzőművésze-
ti kiállítás alkalmából ily czimű s ke-
rült képet festett Dr. Bazarig városi
mérnök. A kép *Eisenhut* Ferencznek
„*Az elítélés előtt*” czimű festménye szol-
gálatot alkalmat. A képet előtt, mely-
nek fő alakja két nő, nagy élvezettel
áll meg egy öreg úr, ki a feleségével
nézi még a kiállítást; az öreg urnak
hamiskás mosolya —ehogy sem tetszik
az anyuknak, ez s utóbbi minden
áron elvonni igyekezik őt a kép
elől, melynek alakjai a női idomokat
egész leprezetlenül tarják a szemléző e-
lő. Az öreg úr azonban úgy látszik csö-
könyös, s csak nehezen akar aggodó
élete párja anszolásának engedni. Baza-
rig festményének humorát e körülmény
még inkább emeli; a kedves kép, mely
Kunasz butorkereskedésnek kirakat-
iban látható megérdemli, a megtekintést

Az építési időny beállítával ajánljuk
ugy az építészek, építő iparosok, gyá-
rosok, mérnökök és vállalkozók, vala-
mint az építkező gazdaközönség figyel-
mébe Gonda Béla műszaki tanácsos mű-
egyetemi m. tanárnak, a Gazdasági Mér-
nök szerkesztőjének *„Építési Tanácsadó”*
czimű művét, melyből most jelent meg
a 9 dik füzet, a következő tartalommal:
Az építési időny beosztása nagyobb
bérházak építésénél, az épületek lel-
tározása, az épületek biztosítása tűz-
kár ellen, a fűtethez a debrecze-
ni ref. tempom hosszsmetszete és a-
laprajza, valamint egy csinos apró mar-
haól rajzai csatolva. Az „Építési Ta-
nácsadó” összesen mintegy 30 füzetben
jelenik meg. Egy füzet ára 30 kr. Elő-
fizetni lehet egy évre 18 füzetre 5 frt.
40 krral, félévre 9 füzetre 2 frt. 70 kr.
A megrendelések és előfizetések a mű
kiadóhóhoz ifj. Nágel Ottó könyvkeres-
kedőhöz intézendők. Budapest, VIII. Mu-
zeum körút a Nemzeti színház bérhá-
zában.

Két élő bárd czimmel egy igen ér-
dekes s társadalmi köreinkben feltűnő
keltő regényt irt Tolnai Lajos a „Ké-
pes Családi Lapok” számára. E kitűnő
széprodalmi lapunk ezen regénynevet fogja
Dr. Várady Antal-nak a „Hazajáró lel-
kek” czimű és Dr. Prém Józsefnek a „Vá-
ratlan vendég” czimű művelésével
együtt f. é. április negyedet megkezde-
ni. A három neves írónak nagybecsű
művere ezennel felhívjuk az olvasó kö-
zönség figyelmét.

Felelős szerkesztő és tulajdonos
Mócs Zsigmond.

— A —
„TIROLESE”
étterem átvétele.

A „*Tirolese*” étkező termet,
mely Fiumében régi időkből fog-
va jó hírnévnek örvendett, márc. hó
15-kén vettem át. Midőn erről a
tisztelet közönséget értesíteném,
van szerencsém a fönnevezett he-
lyiség törzsvendégeinek, s együt-
tal mindazon t. uraknak támoga-
tását kérni, kiket valaha főpinczé-
ri minőségben szerencsés lehettem
kiszolgálni. Hogy a „*Tirolese*”

